

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Landsbygdsavdelningen
Enheten för djur och livsmedel
Maria Leclercq

LRFs yttrande avseende Remiss av Jordbruksverkets och Livsmedelsverkets rapport Reglering av veterinärpersonal med mera vid höjd beredskap

LRF tackar för möjligheten att yttra sig över Jordbruksverkets och Livsmedelsverkets utredning och lämnar här sina synpunkter.

LRF är en partipolitiskt obunden intresse- och företagargrupp för jord- och skogsbrukare samt delar av förädlingsindustrin. LRF arbetar för att skapa bättre förutsättningar och stödja medlemmarna i deras verksamheter. LRF verkar för utveckling av företag och företagare med jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö som bas så att de kan förverkliga sina ambitioner om tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft.

- LRF är en medlemsstyrd organisation byggd på demokrati.
- Vi är 120 000 medlemmar där varannan medlem är företagare.
- Vi är 11 000 förtroendevalda från hela Sverige.
- Tillsammans står vi för 4 procent av Sveriges BNP.

LRFs synpunkter

Inledningsvis

LRF välkomnar det arbete som Jordbruksverket och Livsmedelsverket har gjort med syftet att säkerställa att det finns möjlighet att kraftsamla så att samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret i händelse av höjd beredskap kan fortsätta. **Landsbygden och de gröna näringarna utgör oumbärliga byggstenar i den nya tidens försvar och LRFs medlemmar har förmågan och viljan att vara en del av det civila försvaret.**

LRFs övergripande ståndpunkt i fråga om djurhälsovård är att företagare med lantbruksdjur inklusive hästar ska ha tillgång till veterinär service, dygnet runt och i hela landet. Tillgång till veterinärvård är nödvändigt för såväl djurvälfaerden som företagens ekonomi, och utebliven vård för djuren medför en psykisk belastning hos företagarna. Livsmedelsproducerande djur som avlivas trots att de skulle ha kunnat bli friska med rätt vård är även en fråga om svinn av livsmedel.

I händelse av höjd beredskap har LRFs medlemmar inom primärproduktionen inklusive djurhållningen en kritisk uppgift i att fortsätta producera livsmedel och tjänster. MSB anger att djurens hälso- och sjukvård är en viktig samhällsfunktion i fråga om bland annat förmågan att upprätthålla en god djurhälsa och produktionskapacitet inom animalieproduktionen samt att tjänstedjur ska kunna utföra sina arbetsuppgifter. Som påtalas i rapporten råder det emellertid brist på veterinärpersonal i många verksamheter redan i grundberedskap. Det gör att planeringen av en robust veterinär krigsorganisation är ytterst angelägen – men det är också utformningen av en välfungerande djursjukvård inklusive jourverksamhet i fredstid. För att fungera i krig behöver system fungera i fred och den pågående **bokstavsutredningen** om en tillgänglig, hållbar och effektiv veterinär beredskap (LI 2024/01428) har således bäring även på förhållanden vid höjd beredskap.

LRF vill även hänvisa till organisationens kommande remissyttrande avseende betänkandet **Plikten kallar!** En modern personalförsörjning av det civila försvaret, SOU 2025:6. Det är angeläget att ett nytt system för personalförsörjning vid höjd beredskap omfattas av ett helhetstänk för att bli ändamålsenligt.

LRF uppfattar att **ett antal aspekter i rapporten skulle behöva belysas ytterligare.** Det gäller den föreslagna nya organisationen som helhet, med fördjupade konsekvensanalyser av författningsändringarna, samt bland annat det totala behovet av veterinärpersonal, inklusive veterinärer med specifik kompetens, för att klara djursjukvård till samhällsviktig djurhållning vid höjd beredskap.

Angående en ny organisation samt allmän tjänsteplikt

Jordbruksverket och Livsmedelsverket föreslår ”en lösning där länsstyrelserna, som komplement till Arbetsförmedlingens mandat, ges befogenhet att omfördela veterinärpersonal inom länet. Om personal måste omfördelas från annat län inom samma civilområde föreslås den civilområdesansvariga länsstyrelsen ha mandat att anvisa personal. I de fall där omfördelning av veterinärpersonal måste göras mellan civilområden föreslås att Arbetsförmedlingen fortsatt ensamt ha det mandatet”.

Hos **länsstyrelserna** finns veterinär kompetens och de har en god kunskap om de veterinära verksamheterna i respektive län. LRF uppfattar i sig att länsstyrelserna är lämpade att ta fram beredskapsplaner för den veterinära verksamheten vid höjd beredskap. Det är dock oroande om länsstyrelserna, vilket en inlägga till rapporten samt en del remissyttranden från länsstyrelser tyder på, inte anser att de är rätt rustade för att anta den roll som utredningen föreslår, bland annat för att kostnaderna har underskattats. Den samlade kompetens och upparbetade samverkan som idag finns inom och mellan beredskapsmyndigheterna inom sektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten behöver vidare tas tillvara.

Arbetsförmedlingen har idag beredskapsuppdrag att stå för personalförsörjning till totalförsvaret (den allmänna tjänsteplikten). I fråga om veterinärpersonal finns dock kunskapen centralt primärt hos Jordbruksverket, och Livsmedelsverket, och LRF

befarar att det kan bli svårt för Arbetsförmedlingen att göra rätt bedömningar på området.

Sammantaget **behövs en tydlighet i ansvar och mandat för berörda myndigheter**, och förutsättningar för nya roller samt vad som krävs för en effektiv och hållbar samverkan bör utredas vidare.

LRF tillstyrker förslaget att personalförsörjningen av totalförsvarsviktig veterinärverksamhet vid höjd beredskap i första hand bör lösas enligt de grundläggande principerna för civilt försvar baserat på ansvars-, närhets- och likhetsprinciperna. Förslaget att **den allmänna tjänsteplikten** tillämpas som laglig grund för att säkerställa såväl den ”planerbara” personalförsörjningen som omfördelning av veterinärpersonal tycks lämpligt men bör belysas ytterligare.

En möjlig farhåga i sammanhanget är att kritiska veterinära tjänster inom livsmedelskedjan inte ska ha personal, om ordinarie personal är krigsplacerad inom annan verksamhet och annan personal inte är anvisad till de kritiska tjänsterna.

Det är lämpligt att såväl privata som statliga aktörer omfattas av **rapporteringsplikt** för att bidra till lägesbilder.

Avsnitt 6.3.7

Robustheten vad gäller tillgången till sjukvårdsprodukter inklusive läkemedel för totalförsvarsviktig hälso- och sjukvård för djur bör förbättras genom **beredskapslagring**. Möjligheter till produktionsspecifik beredskapslagring på gård kan vara nödvändigt för att säkerställa inte minst större djurgårdars behov av läkemedel inklusive vaccin. Detta ställer dock krav på ett gediget säkerhetstänk för att minimera risken för stöld och sabotage.

Vid så kallad villkorad läkemedelsanvändning, **ViLA**, får djurhållaren ha vissa läkemedel hemma och själv behandla specificerade sjukdomar med syftet att minska djurens lidande eftersom en veterinär inte behöver inväntas. Att utöka möjligheterna till ViLA såsom föreslås i betänkande Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd, SOU 2024:56, skulle kunna kompensera för begränsad tillgång till veterinärpersonal i såväl freds- som krigstid.

Bilaga 5 – samhällsviktig och totalförsvarsviktig djursjukvård

LRF instämmer i att det är viktigt att samhället säkerställer att djurägare kan uppfylla **kravet i djurskyddslagen** om att djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom, genom att trygga möjlighet till avlivning om ingen annan behandling är möjlig att ge. För att uppfylla djurskyddskraven i händelse av höjd beredskap bör fler än veterinärpersonal ha den kompetens som krävs för att avliva djur och hur sådan kunskap kan förmedlas behöver vara en del av beredskapsplaneringen.

Som påtalas i rapporten kan **hästar** bidra positivt till livsmedelsförsörjningen och ska vid höjd beredskap kunna få utgöra en sådan resurs. Anledningen till det begränsade utbudet av hästkött i fredstid uppges vara att många väljer så kallad trotjänaravlivning samt att det saknas gränsvärden för högsta tillåtna restmängder av läkemedel i livsmedel för vissa läkemedel till häst. Många av dessa läkemedel är dock upptagna på den så kallade sexmånaderslistan och ger därmed karens för slakt i sex månader och inte livstids karens. LRF uppfattar att det finns en okunskap om att så är fallet och organisationen arbetar för att mer hästkött ska kunna tas tillvara som livsmedel.

LRF instämmer till fullo i slutsatsen att hästen har mångfacetterade användningsområden och hur dessa kan nyttjas fullt ut i ett läge av höjd beredskap bör utredas ytterligare.

Med vänliga hälsningar
LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

Hilda Runsten
Enhetschef Näringspolitisk påverkan

Johanna Eén
Näringspolitisk rådgivare